

ISSN 2415-8453

**Тернопільський національний економічний  
університет**

**Український журнал  
прикладної економіки**

**Ukrainian Journal of  
Applied Economics**

**Том 3. № 2.  
Volume 3. № 2.**

**Тернопіль  
2018**

---

## ЗМІСТ

**Андрушків Богдан Миколайович, Язлюк Борис Олегович, Вівчар Оксана Іванівна, Погайдак Ольга Богданівна, Кирич Наталія Богданівна**

Регіональні бюро з діагностики економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах організації добровільних об'єднань територіальних громад – засіб стратегічного безпекового розвитку

8

**Гулей Анатолій Іванович, Язлюк Борис Олегович, Гулей Станіслав Анатолійович**

Формування нової цифрової ери на межі реального та віртуального соціально-економічного простору взаємодії

17

**Іванова Ганна Олександрівна**

Управління потенціалом маркетингової діяльності аграрних підприємств

27

**Гринь Євген Леонідович**

Вибір й обґрунтування методів подолання опору персоналу змінам на підприємстві

33

**Красноруцький Олексій Олександрович, Зайцев Юрій Олександрович, Гацько Анатолій Федорович**

Конкурентні засади інноваційної маркетингової діяльності суб'єктів агробізнесу

39

**Монастирський Григорій Леонардович, Турчин Люба Ярославівна, Островецький Віктор Михайлович, Луців Руслана Степанівна**

Проблеми та перспективи транспортного забезпечення: вітчизняний та закордонний досвід

47

**Орехова Альвіна Іванівна**

Діагностика економічного потенціалу суб'єктів агробізнесу

62

**Копитко Василь Іванович, Орловська Олександра Володимирівна**

Напрямки формування і розвитку регіональних інноваційних систем

73

**Лагодієнко Володимир Вікторович, Андрусів Уляна Ярославівна**

Регіональна економічна політика в умовах диспропорційності: шляхи мінімізації

81

**Константинова Тетяна Віталіївна**

Наукові аспекти стратегічного планування в системі механізмів управління розвитком харчових підприємств

89

**Довгаль Олена Валеріївна**

Категорія «сільські території»: підходи до визначення поняття та проблеми із його застосуванням

97

**Іванченкова Лариса Володимирівна**

Особливості контролю результатів фінансово-господарської діяльності підприємств

109

**Попадюк Олена Василівна**

Аналіз організаційно-інституційного середовища функціонування системи соціальної відповідальності підприємств харчової промисловості в Україні

117

**Пушак Ярослав Ярославович**

Корпоративна соціальна відповідальність в контексті стійкого розвитку підприємств харчової промисловості

134

**Зінченко Андрій Ігорович**

Концептуальні засади стратегічного використання суднобудівної діяльності як компоненту національної безпеки

145

**Андрій Ігорович ЗІНЧЕНКО**

доктор філософії в галузі економіки, магістр державного управління,  
доцент кафедри фінансів,  
Національний університет кораблебудування ім. адм. Макарова  
E-mail: advokatz@gmail.com

### **КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ СУДНОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК КОМПОНЕНТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Зінченко, А. І. Концептуальні засади стратегічного використання суднобудівної діяльності як компонента національної безпеки [Текст] / Андрій Ігорович Зінченко // Український журнал прикладної економіки. – 2018. – Том 3. – № 2. – С. 145–149. – ISSN 2415-8453.

#### **Анотація.**

**Вступ.** Суднобудівна діяльність історично є одним з фундаментальних чинників інтенсифікації соціально-економічного розвитку як морських держав в цілому так і приморських територій зокрема як основний системоутворюючий фактор морегосподарських комплексів усіх рівнів. Державне управління суднобудівною діяльністю та економічними результатами морегосподарювання стало підґрунтям виникнення вузлових промислово-торгівельних та науково-виробничих центрів сучасного українського Причорномор'я: Одеси, Миколаєва, Херсону із відповідним розвитком людського потенціалу, приватного капіталу та остаточним затвердженням за власником суднобудівних активів і флотів високого міжнародного статусу морської держави із далекосяжними військово-політичними, науковими та соціально-економічними перспективами.

**Метою** цієї статті є дослідження сучасного стану концептуальних засад стратегічного використання суднобудівної діяльності як компонента національної безпеки.

**Результати.** У статті досліджується сучасний стан концептуальних засад стратегічного використання суднобудівної діяльності як компонента національної безпеки. В результаті дослідження встановлено, що в сьогоденних умовах держава Україна не може залишатися поза освоєнням світового попиту, через особливості економічної, наукової та військової діяльності людства, нерівномірність розподілу покладів ресурсів по планеті і їх споживачів та виключною економічною ефективністю морських перевезень, що інколи є взагалі безальтернативними, гарантована безперервність розвитку світового судноплавства та інтенсифікації освоєння Світового океану та відповідно сталість попиту на різні в т.ч. інноваційні типи суднобудівної продукції.

**Висновки.** Проведені дослідження покликані системно продукувати синергетичний ефект у в першу чергу соціальній та економічній сферах розвитку українського Причорномор'я, активізації національної морегосподарської діяльності перспективними вітчизняними флотами та укріпленню всіх компонентів державної незалежності і національної безпеки України.

**Ключові слова:** концептуальні засади, суднобудівна діяльність, національна безпека, світовий попит, синергетичний ефект.

## CONCEPTUAL BASES OF STRATEGIC USE OF SHIP-BUILDING ACTIVITIES AS AN NATIONAL SECURITY COMPONENT

### **Abstract.**

**Introduction.** Shipbuilding activity is historically one of the fundamental factors in the intensification of socio-economic development of both naval states in general and coastal areas in particular as the main system-suppressing factor of the Soyuz-Saddar complexes of all levels. State management of shipbuilding activity and economic results of the sea-hydro adaptation became a pogrom for the emergence of the nodal industrial-commercial and scientific-production centers of the modern Ukrainian Black Sea region: Odesa, Mykolayiv, Kherson with the corresponding development of human potential, private capital and final approval of the owner of shipbuilding assets and high international the status of a navy state with far-reaching military-political, scientific and socio-economic perspectives.

**The purpose** of this article is to study the current state of the conceptual foundations of the strategic use of shipbuilding as a component of national security.

**Results.** In the article the present state of the conceptual bases of strategic use of shipbuilding activity as a component of national security is researched. As a result of the study, it was found that under present conditions the state of Ukraine cannot remain outside the development of world demand, due to the peculiarities of humanity's economic, scientific and military activity, the uneven distribution of resource allocations across the planet and their consumers, and the exceptional economic efficiency of maritime transport, which is sometimes completely non-alternative, guaranteed continuity of development of world navigation and intensification of the development of the oceans and, consequently, the constancy of demand for various incl. innovative types of shipbuilding products.

**Conclusions.** The conducted researches are designed to systematically produce a synergistic effect in the first place on the social and economic spheres of development of the Ukrainian Black Sea region, the activation of national maritime activities by promising domestic fleets and strengthening of all components of state independence and national security of Ukraine.

**Keywords:** conceptual foundations, shipbuilding activity, national security, world demand, synergetic effect.

**JEL classification:** L10; L 64 ; H56

---

### **Вступ**

На сучасному етапі історичного розвитку України морська діяльність є одним з найважливіших факторів забезпечення економічної, екологічної, продовольчої, енергетичної й військово-політичної безпеки як елементів національної безпеки країни в цілому. Функціональною базою діяльності всього морегосподарського комплексу є флоту. Наявність в Україні потужного суднобудівного комплексу (із перспективною потужністю не менше 5-7% світового ринку суднобудівної продукції) є фактор-ресурсом забезпечення соціально-економічного розвитку і сталості Причорномор'я та національної безпеки в кризових зовнішньо- та внутрішньополітичних умовах.

Створення одного робочого місця в суднобудуванні призводить до появи 6-7 місць у суміжних галузях. Тобто ефективне державне управління суднобудуванням

---

здатне продукувати синергетичний ефект. Таким чином, беручи до уваги, що згідно з даними Державної служби статистики України в 2013 році в Україні кількість економічно-активного населення працездатного віку складала близько 20,478 млн. осіб, можна зробити висновок, що сфера суднобудування потенційно в змозі забезпечити сталою кількістю робочих місць залежно від сценарію (оптимістичного чи песимістичного) значний відсоток економічно-активного населення працездатного віку зі значенням важелю до 96, забезпечуючи при цьому компоненти національної безпеки та надходження іноземної валюти від експорту продукції високого ступеню переробки та локалізації, а також стійких соціальний розвиток українського Причорномор'я, де компактно розташовані основні потужності національного суднобудування.

### **Мета та завдання статті**

Метою цієї статті є дослідження сучасного стану концептуальних засад стратегічного використання суднобудівної діяльності як компоненти національної безпеки. У межах досягнення мети виокремлено наступні завдання:

- дослідити сучасний стан концептуальних засад стратегічного використання суднобудівної діяльності як компоненти національної безпеки;
- встановити роль України в освоєнні світового попиту, через особливості економічної, наукової та військової діяльності людства;
- визначити основні принципи концепції управління соціальним розвитком в межах великих соціально-економічних систем, на кшталт сфери суднобудування.

### **Виклад основного матеріалу дослідження**

В Україні наявний певний позитивний досвід управління суднобудуванням. Разом з тим відсутність єдиної державної стратегії, політична нестабільність останніх часів, невдалі трансформаційні процеси в центральних органах та інститутах державної влади початку другого десятиріччя XXI ст. фактично повністю припинили розвиток суднобудування, що призвело до негативних наслідків для соціальної сфери Півдня України, економіки та національної безпеки.

Водночас перспективність наряду прямо засвідчує міжнародний досвід. За останні 25-30 років у світовому суднобудуванні відбулися кардинальні зміни, що характеризувалися переміщенням основних суднобудівних центрів на Схід. Частка трьох найбільших світових суднобудівних держав Японії, Південної Кореї й Китаю - у світовому будівництві судів досягла майже 80%. Необхідно відзначити, що зазначене стало можливим виключно завдяки широкому використанню державної підтримки й протекціонізму національного суднобудування (часто всупереч міжнародним угодам).

Через особливості економічної, наукової та військової діяльності людства, нерівномірність розподілу покладів ресурсів по планеті і їх споживачів та виключною економічною ефективністю морських перевезень, що інколи є взагалі безальтернативними, гарантована безперервність розвитку світового судноплавства та інтенсифікації освоєння Світового океану та відповідно сталість попиту на різні в т.ч. інноваційні типи суднобудівної продукції. В таких умовах держава Україна не може залишатися поза освоєнням світового попиту.

На основі вивчення актуального стану, проблем [1] та перспектив вітчизняних підприємств сфери суднобудування; вивчення зовнішнього конкурентного середовища; фундаментальних тенденцій і перспектив світового природокористування на середньострокову перспективу; ґрунтовного вивчення міжнародного досвіду (зокрема Європейського Союзу [2],[3]), відповідно до якого більшість країн за рахунок національної політики в області клімату, що передбачає розвиток поновлюваних джерел енергії, намагаються знизити власну енергетичну залежність у т.ч. від імпорту вуглецевого палива; з метою підвищення ефективності використання проектно-конструкторського

---

й виробничого потенціалу підприємств сфери суднобудування, приладобудування, машинобудування і металургії України в умовах мінімізації горизонтальної (внутрішньої) конкуренції; забезпечення наукової складової просторового (диверсифікованого) розвитку приморських територій нами рекомендується перспективний тип продукції (морські стаціонарні платформи й офшорні конструкції всіх типів, включаючи платформи для розробки підводних родовищ, на континентальному шельфі, у тому числі й у льодових умовах; виготовлення металоконструкцій для таких платформ; устаткування для транспортно-монтажних судів; компоненти альтернативних джерел енергії: конструкцій для вітряної та приливно-відливної енергетики, у першу чергу - офшорної), виробництво якої, відповідаючи поточному стану виробничих потужностей, нормативно-правової бази, актуальним вітчизняним потребам і світовому ринку такої продукції дозволить на поточному етапі підтримати підприємства сфери суднобудування, збільшити частку української продукції на світовому ринку, забезпечити навантаженням науково-дослідні й проектно-конструкторські установи, підвищити позитивний імідж української продукції, що в поєднанні з перспективними змінами в законодавстві і стабілізацією світового попиту на суднобудівну продукцію дозволить підприємствам сфери суднобудування мінімізувати наслідки кризи, а державі посилити позицій у всіх ключових складових національної безпеки – в першу чергу енергетичній та військовій.

Сучасна концепція управління соціальним розвитком в межах великих соціально-економічних систем, на кшталт сфери суднобудування, пропонується до будування на таких основних принципах: стратегічне управління людським потенціалом з урахуванням довгострокових перспектив його розвитку; соціальні інвестиції, постійний розвиток шляхом створення довгострокових місць прикладення трудового потенціалу (робочих місць); якість трудового життя через відповідну оплату праці (репатріація робітників виробничого напрямку); соціальні інновації – визнання інноваційної якості людського капіталу, застосування прогресивних технологій, що у поєднанні із виробництвом інноваційної продукції на основі діючих нефінансових інститутів розвитку як для внутрішнього ринку так і з метою експорту в умовах актуальних світових тенденцій енергокористування та активізації усіх ланок морегосподарського комплексу, з урахуванням сучасних конкурентних переваг національного виробника, повинне стати основою перспективного розвитку сфери суднобудування під час посткризової корекції попиту на основну суднобудівну продукцію та обмеженої можливості виробництва повнокомплектних судів і кораблів, а також сприяти всебічному сталому розвитку соціальної сфери українського Причорномор'я із систематичними інвестиціями в людський капітал як елемент інтенсивно-випереджальної політики перспективного розвитку України як держави.

Фінансово-економічним забезпеченням зазначеної концепції пропонується створення Національної Лізингової Суднобудівної Компанії із залученням банків із державним капіталом, яких сьогодні налічується 9 од., (частка держави у сукупному капіталі банківської системи після націоналізації Приватбанку зросла з 28% до майже 55% [4]) із поміркованими та науково-обґрунтованими протекціоністськими заходами щодо національного виробника та перевізника.

### **Висновки та перспективи подальших розвідок**

Зазначені висновки покликані системно продукувати синергетичний ефект у в першу чергу соціальній та економічній сферах розвитку українського Причорномор'я, активізації національної морегосподарської діяльності перспективними вітчизняними флотами та укріпленню всіх компонентів державної незалежності і національної безпеки України.

---

## **Список літератури**

1. Невзоров М. Летучий голландец: куда плывет судостроение Украины. 2014. URL: <https://news.pn/ru/108813>
2. Мхітарян Н. М., Кудря С. О., Резцов В. Ф., Суржик Т. В. Відновлювана енергетика ХХІ століття: Матеріали ХІІ міжнародної науково-практичної конференції. Київ: ТОВ «Видавництво Вікторія», 2011. 520 с.
3. Кудря С. О., Тучинський Б. Г. Предпосылки, стимулы и перспективы развития ветроэнергетики в Европе и Украине. *Міжнародний науковий журнал «Альтернативная энергетика и экология»*. 2011. №8. С. 29-37.
4. Міністерство фінансів планує зменшити частку держави у банківському секторі, яка після націоналізації ПриватБанку зросла до 55%. УКРІНФОРМ. 2018. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2407520-minfin-planue-zmensiti-castku-derzavi-u-bankah.html>.

## **References**

1. Nevzorov, M. (2014). Flying Dutchman: where the shipbuilding of Ukraine floats, available at: <https://news.pn/en/108813> (Accessed 15 March 2018).
2. Mxitaryan, N. M., Kudrya, S. O., Ryezczov, V. F. and Surzhyk T. V. (2011). Proceeding of Materialy` XII mizhnarodnoyi naukovoprakty`chnoyi konferenciyi «Vidnovlyuvana energety`ka XXI stolittya». TOV «Vy`davny`ctvo Viktoriya». Kiev. Ukraine.
3. Kudrya, S. O. and Tuchy`ns`ky`j, B. G. (2011). «Prerequisites, incentives and prospects for the development of wind energy in Europe and Ukraine». *Mizhnarodnij naukovy`j zhurnal «Al`ternaty`vnaya energety`ka y`ekology`ya»*. no 8. pp. 29-37.
4. The Ministry of Finance plans to reduce the share of the state in the banking sector, which after the nationalization of PrivatBank increased to 55%. UKRINFORM. 2018, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2407520-minfin-planue-zmensiti-castku-derzavi-u-bankah.html>. (Accessed 15 March 2018).

**Стаття надійшла до редакції 12.04.2018 р.**